

Изготовление игрушек из косточек налива.

Баишева Ульяна Никитична,
Старший воспитатель МБДОУ
«Тюнгюлюнский ЦРР-детский сад «Чэчир».

Научное обоснование темы:

- **Актуальность:** все более возрастающая роль духовных ценностей.
- **Проблема:** недостаточность формирования у детей эстетического отношения к прекрасному в действительности и искусстве, важнейших элементов духовно-нравственной культуры.
- **Методологическая основа:** Исследования историка-этнографа, краеведа Якутии С.В. Телье-Иванова и др., в которых немаловажная роль в эстетическом воспитании детей отводится народному искусству, работе с природными материалами.
- **Новизна:** использование разнообразных по фактуре, удивительных по форме косточек налива.

Цель: приобщение детей к основам эстетической, художественной культуры с помощью определенной системы художественных образов окружающей действительности.

Задачи:

- Развитие устойчивого интереса к проявлению эстетического в разнообразных предметах и явлениях природного и социального характера.
- Формирование умений и навыков, обеспечивающих возможность вовлечения детей в активную игровую деятельность.
- Помощь приобретению ориентации к общечеловеческим ценностям через художественные образы, обращенные к чувствам и сердцу.
- Развитие художественного творчества, воображения, образного мышления, фантазии.

Известно, что в старину дети якутов играли и игрушками из костей определенных животных и рыб.

Зоркий глаз предков замечал, что та или иная кость отдельно, или в сопоставлении с другой костью, напоминали различные фигуры: всадника с шапкой-дыбака, оленя, корову, пилу, топор, сидящую собаку, утку, ворону и т.д. (Телье-Иванов С.).

В процессе мастер-класса освещается опыт работы кружка по изготовлению игрушек из косточек налива по **программе-пособию «Изделия из костей налива. Работа с**

Муостаба «Күн Эрили бухатыр айана», «Сонор ооньуу» ойууламмыта. Олонхо геройдарын билиһиннэрэр куукулалары, паннолары, көрдөрөн үөрэтэргэ аналлаах кыракый кээмэйдээх саха туттар сэбэ-сэбиргэлэ, саахымат көбүөрдэр, сахалыы таһаастаах кыыс, уол куукулалар, Бэйбэрикээн эмээхсин остуоруйа персонажтара, хотон макета бары үлэһиттэр күүстэринэн оноһуллубуттара. Үс иитээчи 2006 сыллаахха «Олонхо педагогиката: олонхону иитиһи ньымалара» ИПКРО анал курсугар үөрэммиттэрэ. Улууска ытыгылыбыт «Олонхо эйгэтэ» диэн бырайыактар куонкурустарыгар призер буолбуппут. Детсаппытын элбэх детсад иитээчилэрэ көрөн, опыты ылан бардылар.

Олонхону куолаан аабыы ньыматынан толорорго үөрэтиэх иннинэ олонхону элбэхтик иһитиннэрэ сатыбыт. Ньымалар: запись истиһи, иитээчи аабыыта, олонхонуту ыһыран толорторуу. Оҕо тылы чуолкайдык саһарарын туһугар уустук тыллары хатылатыы, тыл ооньуулара, тылы эрчийиһи ытыгыллар.

Оруолларга арааран театризованнай ооньуулары туруорары оҕолор наһаа сэргииллэр. Бу үлэ сыл усталаах туоратыгар ытыгыллар. Оҕолору барыларын оруолга тиксэллэрин курдук араарыллар, сорох оруолларга иккилии оҕону бэлэмниһит. Көрдөрүү буолар буолабына, солбуйса сылдьан бүгүн биридэстэрэ, сарсыныгар атын оҕо ооньууллар.

Драматической ооньууну туруорарга олонхо тиэкиһин уларыппакка саһардабыт, оҕолор геройдар бэйэ-бэйэлэрин кытта дьайсыыларын саһаран, туттан-хаптан, сирэй мимикатынан биэрэргэ үөрэнэллэр, музыкаба сөп түбэхэр гына хамсаналлар, үнкүүлүүллэр, оҕо ооньууларга сөптөөх таһас тигиллэр. Музыкальной салайааччы Заровняева А.В. Кэммиттэн кэмигэр драматической ооньууну туруоруу кэнниттэн оҕолор бэйэлэрэ самостоятельной ооньуу кэмигэр айан ооньуур буолан хаалаллар. Ол ооньууларыгар олонхо ис хоһоонун, тылларын тутталлар. Үксүгэр маньык эпизодтары: абааһы кыһы уоруутун, бухатырдар күөн көрсүһүүлэрин, айыы бухатыра дьону быһыырын киллэрэллэр. Сорох оҕолор үөрэппит тиэкистэрин тылларын күннээҕи олохторугар тутталларын төрөппүттэр бэлиэтиллэр.

Төрөппүттэргэ анаан олонхо, үгэс, сизэр-туом, айыы үөрэбин тиэмэлэригэр всеобучтары оһоробут, планшеттар, көрдөрөн үөрэтэр матырыйааллар, ооньуурдар, кинигэлэр, норуот маастардарын үлэлэрин быыстапкаларын тэрийэбит, анкетаны толоруу ытыгыллар. Оҕолорго үөрэтиллэр олонхолорбут кылгатылыбыт тиэкистэрин оһорон иитээчилэргэ, төрөппүттэргэ билиһиннэрэбит.

«Оотуй Боотур», «Кэрэчээнэ Куо» куонкурустарга бэйэни билиһиннэриһи олонхо тылларынан ситэриллэр. Куонкурустар биһир түһүмэхтэринэн «Олонхону толоруу» буолар.

Детсад үлэтигэр урут туттуллубатах сана өрүттэринэн аатыбыт:

- иитиһи-үөрэтиһи хаамытыгар информационнай технологияны туттууну киллэриһи, экранынан көстөр көрдөрөн үөрэтэр пособиелары оһоруу;
- саха астрологиятыгар (таһаба) олобуран ыйдарынан түстээчи айыылары, окко түспүт оһорууну төрөппүттэргэ билиһиннэрэр нагляднай стендэни оһоруу;
- оҕону сайыннарыыга өбүгэни удьуордааһыны билэр ис хоһоонноох анкетаны толорууну ытыгы;
- сайынны верандалары тутан ардах, хаар да түһэр түбэлтэтигэр оҕону салгынна сырытыннарыыны ситиһиһи, оҕолорго эти-сиһи эрчийэргэ эһи дьарыктанар миэстэлэрин таһаарыы